

Mijn ervaringen als ondernemer met de Gemeente Ede

Uitgangspunt van de gemeente is goed: streven om ondernemers en inwoners actief te betrekken bij beleidsvorming, collectieve ambities en innovatie/verbetering.

Ik constateer dat de intentie beter is dan de uitvoering. Als ondernemer en inwoner heb ik meerdere initiatieven genomen om bij te dragen aan de collectieve ambities, maar kwam telkens van een koude kermis thuis.

Concrete cases:

1. Van Gogh Wandeling / Smaak van Gogh

In 2015 communiceerde de gemeente dat ondernemers die producten en diensten wilden ontwikkelen in het kader van het Van Goghjaar optimaal zouden worden ondersteund, onder meer door "een riant (kennis-)netwerk en marketingcommunicatiemiddelen". Op basis hiervan heb ik het initiatief genomen voor de Van Gogh Wandeling, die de levenskunst van Van Gogh verbindt aan actieve beleving van de natuur rond Ede. Website: <https://vangoghwandeling.nl>. Een nieuw concept dat met aandacht en kwaliteit is uitgevoerd.

Omroep Gelderland had meteen belangstelling en maakte een reportage. Smaak van Gogh (Roel Mostert) en Ede Marketing (Marieke Laméris) negeerden het initiatief. Bij de VVV en Uit in Ede liep ik tegen bureaucratie op, het bleek heel lastig om de wandelingen online te krijgen. Bij Kröller-Müller was geen animo om samen te werken. Heb veel moeite moeten doen om toch meer zichtbaarheid krijgen. Geen effectieve ondersteuning ontvangen. Ter illustratie: Ede Marketing heeft er geen enkele tweet aan gewijd. Roel Mostert, de projectleider van Smaak van Gogh, communiceerde slecht of niet, en met moeite gemaakte afspraken werden structureel niet nagekomen. Uiteindelijk kon er een linkje op de website van Smaak van Gogh voor ons af, als we beloofden ook 'iets met food' toe te voegen, terwijl dit voor onze doelgroep geen enkele toegevoegde waarde had.

Uiteindelijk besloten om de samenwerking te beëindigen. Er was geen echte partnerschap, synergie en wederkerigheid in het project Smaak van Gogh. Het kostte ons veel tijd en energie. Alles leek te draaien om Kröller-Müller en enkele grote food-evenementen, de rest deed er weinig toe. Dit is ook een aandachtspunt bij Visit Veluwe: de 'grote jongens' krijgen alle aandacht (want die betalen), en kleine initiatieven en ondernemers worden over het hoofd gezien, terwijl de Gemeente Ede hier toch veel belastinggeld insteekt. Waarom kunnen grote partijen hier wel van profiteren en ZP'ers en andere kleinere spelers niet? Is Ede niet méér dan het Nationaal Park De Hoge Veluwe + Food?

Aan het eind van het jaar heb ik verantwoordelijk wethouder Leon Meijer gemaaild over mijn ervaringen en voorgesteld om het project eerlijk te evalueren. Hij heeft hier niet op gereageerd, ook niet op mijn reminder dat ik nog geen reactie van hem had ontvangen. Later gaf Marieke Laméris aan ook geen interesse te hebben om Smaak van Gogh met de deelnemers te evalueren; ik moest er maar geen punt meer van maken.

Een gesprek met Arjen Droog (samen met een andere ondernemer die ook was vastgelopen bij de gemeente) over samenwerking tussen de gemeente en plaatselijke ondernemers op het vlak van innovatie en gemeentelijke beleidsdoelstellingen, heeft wat meer inzicht gegeven in de beperkingen van de ambtelijke organisatie. Het werd duidelijk dat de cultuur bij de gemeente innovatie in de weg zit en dat dit niet eenvoudig is te veranderen.

Als het gaat om 'food' heeft de gemeente een paar ondernemers tot paradepaard gepromoveerd. Zoals Christian Weij, de Heidebrouwerij en Remeker. Zij krijgen bovengemiddeld veel aandacht,

free publicity en opdrachten van de gemeente, terwijl anderen het nakijken hebben. Ondernemers die niets met 'food' doen in Ede, en dat is toch echt de grote meerderheid, lijken er in de perceptie nauwelijks toe te doen voor de gemeente. Dat kan innovatie op andere terreinen belemmeren.

Hoe zou dit beter kunnen?

- Door initiatieven van ondernemers en inwoners die kwalitatief bijdragen aan de collectieve visie meteen van harte te omarmen en een plek te geven en pro-actief publiciteit te gunnen.
- Door actief te bemiddelen in het vormen van partnerschap met andere deelnemers.
- Door zorgvuldig te communiceren en afspraken na te komen (betrouwbare overheid).
- Door eerlijk met deelnemers te evalueren of een project heeft gewerkt.

2. Social Impact Bonds

In reactie op een uitvraag van Arjen Droog heb ik voorgesteld om voor het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen serieus te kijken naar Social Impact Bonds.

Tijdens een raadsvergadering over het programma Economie in voorjaar 2015 wilde ik hier een aanzet voor doen, maar werd mij door Tjeerd Leistra namens de wethouder verzocht om dit onderwerp (nog) niet in te brengen. Mijn spreektijd van initieel 15 minuten werd op het laatste moment teruggebracht naar één minuut en het moest over een ander onderwerp gaan. Mijn voorbereiding kon op de plank.

Het onderwerp kwam later dat jaar toch terug en jonge ambtenaren ('poema's') pakten dit tijdens een 24-uurs marathon op. Dit gaf veel energie en ze kwamen een heel eind. Het was attent geweest als ik er daarna wat meer bij betrokken was. Ik heb ook niet de indruk dat er een concreet vervolg aan is gegeven. In de roadmap voor G32 over sociaal ondernemerschap in geen verwijzing naar Social Impact Bonds in Ede opgenomen, wel naar vijf andere steden.

Hoe zou dit beter kunnen?

- Waardeer mensen met ideeën door hen ook meer bij de uitvoering of het vervolg te betrekken. Koppel in ieder geval altijd terug wat de gemeente met een idee doet en waarom het wel of niet bruikbaar is.
- Respecteer de tijd van ondernemers als je hen om een onbetaalde/vrijwillige bijdrage vraagt.

3. Moestuinen 2.0 / bijdrage Foodvisie

Naar aanleiding van een brainstormtraject met ondernemers uit Ede, Amsterdam en Veenendaal heb ik als bijdrage aan de Edese Foodvisie een open aanzet geschreven om tot een meer strategische kanteling in lokale voedselproductie te komen.

Deze aanzet heb ik ingediend bij Leon Meijer en Arjen Droog, maar ontving er geen enkele reactie op. Ook Eetbaar Ede, het door de gemeente uitverkoren platform voor foodinitiatieven, heb ik 3x gevraagd om te reageren en inhoudelijk bij te dragen. Het werd genegeerd. Toen ik later navraag deed, bleek Froukje Idema van Team Food wel bereid een afspraak te maken. Echter, ze had niet de moeite genomen om het te lezen en kon/wilde er inhoudelijk niet op ingaan.

In een brainstormbijeenkomst voor inwoners op het gemeentehuis bleek binnen het gekozen format ook geen mogelijkheid inhoudelijk bij te dragen; de Foodvisie was min of meer al in kannen en kruiken en ik kreeg de indruk dat deze bijeenkomst puur voor de Bühne was. Later meldde Froukje telefonisch terug dat het 'geen strategische prioriteit' was, terwijl de Gemeente intussen wel inzet op allerlei tactische projecten (zoals school- en wijktuinen) waarvan uit onderzoek van de WUR al is gebleken dat dit voor een voedselkanteling niet effectief is. Ik vind het geen probleem als een bijdrage 'niet past', maar dan graag wel op basis van een inhoudelijke gedachtenwisseling en onderbouwde motivatie. Niemand vindt het fijn om met een bijdrage te moeten leuren.

Inmiddels heb ik de aanzet vrijgegeven en hebben initiatiefnemers in verschillende andere steden het wél opgepakt. Voor Ede een gemiste kans.

Hoe zou dit beter kunnen?

- Door e-mails van ondernemers en inwoners altijd binnen een redelijke termijn te beantwoorden en hun betrokkenheid te valideren.
- Door strategische visiebijdragen te (h)erkennen en daar inhoudelijk het gesprek over aan te gaan. Dat kan ook zijn door de initiatiefnemer een platform te bieden om zijn visie voor relevante stakeholders uiteen te zetten, zodat deze de bijdrage onder kritiek kunnen stellen, aanvullen of verdiepen.
- Inspraakavonden op het gemeentehuis zodanig organiseren dat de beste ideeën op tafel komen. Inspraakprocessen kunnen effectiever kunnen worden vormgegeven, bijv. met een G1000-aanpak, mastermindgroepen, en/of online crowdsourcing.

4. Wandelen in Ede

Om het wandelaanbod van/in de Gemeente Ede te verbeteren (het was gedateerd, niet goed vindbaar en visueel onaantrekkelijk vormgegeven), heb ik het initiatief genomen voor de website <http://www.wandeleninede.nl>. Deze website wil inspireren om de natuur rond Ede te ontdekken en een overzicht bieden van wandelroutes.

De website ontving enthousiaste reacties van het publiek, maar Ede Marketing en Team Toerisme toonden geen animo. Toen ik vroeg of het mogelijk was om vanaf de site van de Gemeente Ede / Uit in Ede naar Wandelen in Ede te linken, werd daar in eerste instantie terughoudend op gereageerd. Samen met de initiatiefnemer van Fietsen in Ede (een website met het fietsaanbod) heb ik een gesprek met Marieke Laméris en Gigi Kraak gevoerd. In dit gesprek merkte ik weinig waardering en bereidheid tot samenwerking. Er werd gesproken over een 'groter beleidskader' waar het allemaal in moest passen en dat moest nog door de gemeenteraad. Het kwam er eigenlijk op neer dat ze waarschijnlijk zelf een nieuwe website wilden laten bouwen waarin het nog eens dunnetjes zou worden overgedaan en recreatieondernemers mogelijk zelfs zouden moeten betalen voor een vermelding. Uiteraard uitgevoerd door een ander bureau, zodat ons al verrichte werk feitelijk overbodig zou worden. Ze zouden ons op de hoogte houden van het vervolg, maar dat is niet gebeurd. Wel is ons een linkje gegund op de website van de gemeente, onder 'vrije tijd en toerisme'.

Wat jammer dat positieve en kwalitatief goed uitgevoerde bottom-up initiatieven niet worden gewaardeerd, en eerder worden geremd dan gefaciliteerd. Intussen maakt de Gemeente Ede wel geld vrij voor het Goudsberg-project, voor MTB-routes, het Kreelsepad en een boek over natuurfotografie rond wandel- en fietspaden.

Hoe zou dit beter kunnen?

- Door initiatieven van ondernemers en inwoners die kwalitatief bijdragen aan de collectieve visie open te omarmen en een plek te geven. Door pro-actief publiciteit te gunnen en te linken.
- Door deze lokale initiatiefnemers de verdere ontwikkeling van hun website te gunnen, ook financieel.

5. Tijdelijke woonruimte voor hoog opgeleide projectmedewerkers

Voor het vinden van een geschikte locatie voor een flexhostel / tijdelijke woonruimtevoorziening voor hoog opgeleide projectmedewerkers die enkele maanden tot maximaal een jaar voor bedrijven in Ede actief zijn, heb ik de Marktbalie Wonen van de Gemeente Ede benaderd. Er staan meerdere panden van de gemeente leeg, waar nu een leegstandsbeheerder is opgezet. Deze kunnen tijdelijk geschikt worden gemaakt. Daarnaast staan er kantoorpanden leeg die ook herbestemd kunnen worden.

Hoewel de Marktbalie als taak heeft om vraag en aanbod pro-actief bij elkaar te brengen, en ondernemers hierin te ondersteunen, heb ik hier vrijwel niets van gemerkt. Het initiatief kwam alleen van mij en er is gedurende een periode van een jaar geen enkel aanbod gedaan. Er was weinig bereidheid om mee te denken om een huisvestingsprobleem op te lossen. Regels en procedures zitten onnodig in de weg. Tegelijkertijd is de gemeente wel bezig om vakantieparken te zuiveren van arbeidsmigranten. Waar moeten die mensen terecht?

Hoe zou dit beter kunnen?

- Door vragen van ondernemers serieus op te pakken, door actief te communiceren en concrete opties aan te reiken.

Conclusie

Deze vijf voorbeelden illustreren waar ik als ondernemer bij de gemeente tegenaan ben gelopen, voorzien van suggesties hoe het beter zou kunnen. Uiteraard is dit beeld gekleurd door mijn eigen perceptie en ervaring, maar van andere ondernemers hoor ik vergelijkbare verhalen. De gemeente is vaak meer een sta-in-de-weg dan een pro-actieve facilitator.

Inmiddels heb ik besloten om niet meer aan projecten en ambities van de Gemeente Ede deel te nemen. Het kost me tijd, geld en een hoop frustratie. Je kunt wel zeggen 'het moet van twee kanten komen', maar niet-responsieve bureaucratisch denkende ambtenaren zijn gewoon slechte business partners. Hun processen kosten teveel tijd en energie en hollen de marge van ondernemers uit.

Een gemeente die vooruit wil, moet meer vanuit ondernemerschap gaan denken en de burger centraal stellen, en daar de organisatie en procedures op aanpassen. Zo begint een echte omslag. Dit wordt goed verwoord door burgemeester Koos Janssen van Zeist:

<https://nos.nl/nieuwsuur/video/2157286-burgemeester-janssen-van-zeist-vindt-dat-het-roer-om-moet.html>

Tot zover mijn evaluatie. Hopelijk draagt het bij aan verbetering.

Marc van der Woude, december 2017